

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۳/۰۷/۲۵

عبدالغفور لېوال

د حینو کراماتو روایتونه څنگه زېږي؟

په روایتونو کې لولو، کوم چا له بودا څخه وپوښتل:
د جنت او دوزخ په اړه دې نظر څه دی؟

بودا ورته وویل:

همدا اوس هم په دوزخ کې یې، له دې دوزخه د ځانزغورنې هڅه وکړه، هغه دوزخ یا جنت ته به روسته گورو، چې ټول یې په اړه تصور کوي.

بودا فکر کاوه، چې د انسان هستي د هغه د رنځ و درد د غځېدو او استمرار په مانا ده او هله به له درد و رنځه بشپړ وژغورل شي، چې د نفسي غوښتنو او هیلو له کړۍ بشپړ ووځي. بودا د هستی له حرص څخه بشپړو وتلو ته «نیروانا» ویل.

بېدل وایي:

ترک آرزو کردم رنج هستی آسان شد
سوخت پریشانی‌ها کاین قفس گلستان شد

د بېدل دغه ټول غزل، د بودايي فیلسوفی او تفکر هنري لنډیز بللای شو. دلته خبره د بودا د فکر مثل یا نه مثل نه دي.

کیسه بل ځای ده. تر بودا لسيزي او پېړۍ روسته، د هغه پلویانو په دغه جدي مفکر پسی گني داسې کیسي وتړلي، چې د بودا په اروا کې هم نه گرځېدی. روستیو بودایانو شاهزوی «گوتم بدھ» ته د «مهاتما» یا (لویي اروا) لقب ورکړ، هغه یې د خدای یا د خدای د استازی تر بریده سپېڅلی وگانه او نړۍ یې د هغه له تمثالونو ډکه کړه. فقیرمشر به بودا د ځانځانۍ پرېښودنې لپاره د پلار سلطنت پرېښی و.

ورته کیسه له حضرت عیسی (ع) سره پېښه شوه، مسلمانان باور لري، چې عیسی مسیح د خدای بنده او استازی دی او بس.

د عیسویت په متونو کې هم هغه د زغم، تواضع، ځان خوار گڼلو، مینې او له تاوتریخوالي ډډه کولو پلوي بللی دی. د حضرت عیسی (ع) په اړه مشهوره ده، چې ویل یې:

که چا په کین مخ ووهلی، بنی مخ وروړو او که یې کوټ درڅخه واخیست کمیس هم وروباسی.

د دیني فیلسوفی پوهانو حضرت عیسی د حضرت موسی په وړاندې انټي تېزس Antithesis گڼلی. وایي: حضرت موسی سخت او غوسه ناک استازی و. قبطی یې په یوه ځاپیره وواژه او د خپل ورور حضرت هارون (ع) پرېره یې هغه مهال راوشکوله، چې د ده په غیاب کې د ده د ناپامۍ یا کمزورۍ له امله بني اسرائیل په سامري راټول شوي و او زرین خوسکی یې پرېښته.

ویل کیږي، بني اسرائیل د حضرت موسی د دغه سنت پرېښت تاوتریخجن شوي وو او تل به یې شخړې او وژني کولي، ځکه خو خدای یو نرم، له زغمه ډک او د مینې موعظه کوونکی استازی (عیسی) راولېږه، چې کرکه، غچ او کسات یې بد گڼل.

مگر روسته څه پېښ شول؟

د همدغه مینه گرکي او متواضع استازي پلویانو هغه (نعوذبالله) د خدای زوی وگانه، په هغه پوري یې دروغجنی کیسي وتړلي، د هغه د دین (خپل سیاسي واک و ځواک) د ساتنې او پالنې لپاره یې څو پېړۍ صلیبي جگړې وکړې

د پاڼو شمېره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بنې پاروالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په خیر و لولئ

او د لكونو انسانانو ويني يې وبهولې. په خپلو مسيحيانو يې هم رحم ونه كړ، زر كاله يې د كليسا او مسيح په نامه سلگونه زره انسانان ځناورانه وكړول، ووژل او د عقايدو په تفتيش كې يې وسيزل. اسلام د عدالت، مساوات او ترحم دين و، پلويانو يې د خلافتونو پر سره يو بل سره ووژل او دومره ويني يې په خپلو كې سره وبهولې، چې تر دولسو پېړيو روسته هم لا يو بل د هماغو جگړو په سر له گريوانه نيسي او اوسني دوښمنی يې د هغو پېړيو د تربروگليو په دوام رواني كړي دي، تمه يې هم دا ده، چې د دغو دوښمنيو له برکته به جنت ته ولاړ شي.

داسې ولي كيرې؟

دا د ټولو ادیانو، ايډيولوژيو او ان فكري مکتبونو تاريخي آفتونه دي، چې پلويان يې په زياتېدونکي افراطيت کې بنکېليري. افراطي پلوي له سپېڅليو انسانانو څخه خدايگوتې جوړوي. کرامات او معجزې روسته روسته پسي تړل کيږي او که څوک يې نه مني کافر و فاسق يې گڼي. د ټولني يوه برخه خلک دا هرڅه د ايمان له مخې مني. عقلاني او هوشيار وگړي د تکفير له ويرې چوپ پاتې کيږي او په دې توگه افراطي پلوي خلک د خرافاتو په ډنډ کې ډوبوي. له تاريخي پلوه زياتېدونکي دغه افراطي پلوي هغه وخت لا گواښمنه شي، چې ځيني هوشيار او چالاک وگړي يا ډلي يې د سياسي ځواک و واک گټلو او ساتلو لپاره د وسيلې په توگه وکاروي.

په اسپانيا کې د مسلمانو عربو په وړاندې د عقايدو د تفتيش خونړی ماشين يوازي د مسيحيت د ژغورني لپاره نه څرخېده، چې د لسگونه زره مسلمانانو ويني يې وبهولې او اسپانيا يې د اسلامي تمدن له رنابېره تشه کړه، خبره د مسيحيت تر چپني لاندې د سياسي قدرت او اقتصادي گټې وه.

د کيسې په زړه پورې اړخ دا دی، چې ټولو ته د خپل ايډيال ديني شخص کرامات رينښتيا ښکاري او د نورو ډلو د شخصيتونو کرامات ورته خرافات بريښي.

هغه جگړې، چې د سياسي واک و ځواک لپاره پېښې شوې، پېړۍ پېړۍ وروسته يې هم هر اړخ سپېڅلي گڼي، د خپلو ايډيال اتلانو کرامات په خوبونو کې ويني او زر يونيم زرکاله پخوانی دوښمن ورته د شيطان سکه ورور ښکاري. دوی ته به څوک ووايي، چې ډېر ځله د داسې جگړو دواړو خواوو ته د يوې کورنۍ وگړي جنگېدلي، د تره زامن، خېشان او د يوې کورنۍ غړي.

يو شمېر کرامات د هغوی تر څښتنانو پېړۍ پېړۍ روسته په هغوی پسي د دروغو او اتهام په بڼه ورغوته کيږي. دا د انساني ټولنو يو تاريخي دود دی.